

gratia hæc distinguitur a gratia linguarum, et aliis enumeratis. Tandem addere possumus eandem gratiam *interpretationis* interdum dari, ut quis possit recte, ac prout expedit ad utilitatem Ecclesiæ, sacram doctrinam et Scripturam ex una lingua in aliam transferre. Hoc enim non semper assequuntur omnes qui linguam aliquam intelligunt, et ita patet responsio ad dubium propositum in num. 9.

11. *Dubium secundum principale.* — Est aliud dubium, an dictæ gratiæ dentur per modum actus, an etiam per modum habitus. Nam D. Thomas, ubicumque in genere loquitur de *gratia gratis data*, iudicat solum dari per modum actus, et fortasse frequenter ita accidit. Unde quædam auxilia, quæ interdum dantur concionatoribus, vel etiam præceptoribus sacræ doctrinæ, ut convenienter suis muneribus utantur, ad has gratias spectant, et tamen non semper ea dantur, neque semper in potestate hominis est uti modo illo convenienti. Dico nihilominus non repugnare has gratias conferri per modum habitus. Nam imprimis certum est Christum Dominum illas habuisse habitualiter¹. Et de Apostolis idem censeo quoad prædictas quinque gratias. Ac de dono linguarum non videtur dubium. Eadem autem est ratio de alijs, quia eadem fere tunc erat omnium necessitas. Quod si quæras quid sint tales gratiæ per modum habitus, per modum namque actus satis constat esse Dei motiones actuales, respondeo mihi non videri esse proprios habitus a speciebus intelligibilibus distinctos, sed vel rerum, vel vocum species infusas, aut optimam earum dispositionem ac ordinationem divina virtute factam. Adjungere etiam possumus quasi habituales assistentiam Spiritus Sancti, qui statuit semper hominem movere, prout expedit ad talem muneris executionem.

12. *Dubium tertium.* — Ex quibus præterea resolvitur dubium aliud, cum hæc omnia ad quæ ordinantur dictæ gratiæ, videantur posse fieri virtute naturali ingenii humani, præcipue illustrati fide et donis Spiritus Sancti, minime necessarias apparere. Respondeo enim ex dictis, et ex D. Thoma 2. 2, q. 177, art. 1, ad 1, omnia hæc solum dari, ut perfectiori modo fiant ex actibus quæ humana industria fieri possunt. Unde non oportet in his intervenire actus aliquos vel habitus in substantia supernaturales, sed sufficiunt supernaturales

¹ Concinit auctor in disp. 21 de Incarn., sect. 1, in fin.

in modo. Ultimo tandem resolvitur, ex novem *gratiis gratis datis*, quinque, quas exposuimus, ordinari ad convenientem doctrinæ fidei expositionem; quatuor vero alias dirigi ad fidei confirmationem; duas quidem confirmare fidem, efficiendo opera quæ naturam superant, scilicet, *operationem virtutum, et gratiam sanitatum*, quæ, juxta supra dicta, potius materialiter quam formaliter differunt. (De qua proinde gratia sanitatis nihil oportet in præsentia materia dicere, præter ea quæ de fide miraculorum diximus, nam quod reliquum erat, nimirum, quis sit modus efficiendi hæc miracula, in materia de Incarnat. et Sacramentis explicatur commodius¹.) Alias vero duas, scilicet, prophetiam et discretionem spirituum, confirmare fidem revelando occulta, quæ ratione naturali cognosci non possunt; et inter se etiam potius materialiter quam formaliter differunt; nam discretio spirituum quoddam genus prophetiæ est, de qua consequenter esset disputandum, si liceret per tempus². Ne tamen omnia prætermittere videamur, nonnulla, de prophetia disputando, tractabimus.

SECTIO III.

Quod sit objectum prophetiæ gratiæ gratis datæ, et quæ sit hujus nominis ratio?

1. *Ratio nominis prophetiæ.* — *Etymologia Isidori postponitur.* — *Quam late pateat significatum prophetiæ.* — Ex omnibus ejusmodi gratiis quæ cum fide habent aliquam similitudinem, superest solum prophetiæ donum explicandum, ut ex fine præcedentis sectionis patet, ad quod etiam gratiam discretionis spirituum cum D. Thoma revocabimus; procedemus autem in hac re eadem methodo, sicut in fide. Est enim prophetia quoddam genus cognitionis supernaturalis, cujus objectum et habitus nobis explicanda sunt. Sed prius ratio nominis, et multiplex ejus significatio declaranda est, de quo videri potest late Jansen., cap. 47 Concord., et alii in Paul., 1 Corinth. 14. *Prophetiæ* ergo nomen græcum est, a verbo *προφητεύειν*, deductum, quod multas habet significationes. Nam et vaticinare, et præagere, et interpretari significat. Deduc-

¹ Habetur jam in tom. de Incarn., disput. 31, et de Sacram., disp. 9.

² Late exponitur in Prol. 3 de Grat., c. 5, num. 36.

tum autem est verbum hoc a nomine *προφήτης*, quod ipsum Prophetam significat; hoc autem nomen a verbo *φημί*, loquor, seu dico derivatum est; unde prophetia prædictionem significat, et propheta, eum qui futura prædicat, ut sanctus Gregorius notavit, homil. 1 in Ezech., et D. Irenæus, lib. 4, cap. 37, ubi prophetiam definit, *eorum esse, quæ post erunt, præsignificationem*. Idem Patres alii, infra citandi. Quæ deductio sine dubio verior est, et magis propria quam alia, ab Isidoro tradita, 7 Etymol., cap. octavo, qua usus est D. Thomas, in 2. 2, q. 171, a. 1, ut scilicet prophetia dicatur a *πρό*, procul, et *φῶς*, id est, *apparitio*. Nam hæc deductio neque in lingua græca habet fundamentum, neque convenienter explicat nominis compositionem; præsertim cum particulæ componentes in ea significatione apud Græcos non inveniuntur; *πρό* enim non *procul*, sed *ante*, significat, et *φῶς*, non *apparitionem*, sed *facem*, seu *lampada* sonat. Quoniam vero futurorum prædictio, eorundem præcognitionem supponit, et ab illa oritur, ideo *prophetiæ* nomen, non solum prædictionem, sed etiam et præcipue ipsam præcognitionem significat. Rursus, quia futurorum cognitio occultissima est, extensum est vocabulum ad significandum non solum futurorum prædictionem, sed etiam omnium rerum ita occultarum, ut humana vi cognosci non possint, sive præteritæ sint, sive præsentis et loco aut tempore distantes, sive in corde hominis latentes, ut D. Gregorius supra notavit.

2. *Primus nominis prophetiæ usus.* — Ex quibus intelligi possunt varii hujus nominis *prophetiæ* usus, qui in Scriptura reperiuntur. Primo enim et proprie, quædam cognitio ex divina revelatione indita, qua res occultissimæ alicui manifestantur, ut aliis illas annunciet, prophetia dicitur. Et hic est communior usus hujus vocis, præcipue apud prophetas in principio suorum librorum, ut Daniel 9: *Impleatur visio, et prophetia*; Matth. 13: *Ut compleatur in illis prophetia Isaïæ*. Quamvis hæc prophetia interdum peculiariter applicetur rerum futurarum contingentium cognitioni: interdum generaliter sumatur, ut se extendit ad omnia supernaturaliter revelata.

3. *Secundus usus.* — Hinc secundo, quia omnia, quæ in Scriptura continentur, spiritu divino sunt scripta, illud gratiæ donum quod alicui datur, ut canonice scribat, spiritus prophetiæ dicitur, et ipsa Scriptura canonice vo-

catur prophetia; sic 2 Pet. 1: *Habemus firmiorem propheticum sermonem*.

4. *Tertius usus.* — Hinc tertio sacræ Scripturæ interpretatio vocatur prophetia, quia eodem spiritu fieri debet quo fuit ipsa conscripta. Quomodo intelligit D. Thomas cum aliis locum Pauli, Roman. 12: *Habentes donationes secundum gratiam, etc., sive prophetiam, secundum rationem fidei, etc.* Nam licet intelligi possit de dono prophetiæ proprie dictæ, quod in primitiva Ecclesia frequenter communicabatur, ut Chrysostomus, Ambrosius et alii Paulum interpretantur, tamen prior expositio videtur satis consentanea literæ. Sic etiam potest intelligi illud 1 ad Thessal. 5: *Prophetias nolite spernere*; et 1 ad Corinth. 14: *Volo autem vos loqui linguis, magis autem prophetare*, id est, interpretari Scripturas, et alios docere; et infra: *Qui prophetat, Ecclesiam ædificat*, quem locum ita exponunt Patres, Ambrosius, D. Thomas, et alii.

5. Imo Divus Hieronymus, super id ad Ephes. 4: *Quosdam Prophetas, etc.*, indicat in novo Testamento, nomen *prophete* non significare eos qui futura prædicunt, sicut in veteri, sed qui infideles et imperitos arguunt atque dijudicant, ut ipse dicit; sed quamvis fortasse frequentior sit hæc acceptio quam prima in novo Testamento, illa certe non est prætermittenda; neque negandum in novo Testamento dari donum prophetiæ proprie dictum. Nam Prophetia, in tertia acceptione, potius pertinet ad illam gratiam gratis datam quæ est *interpretatio sermonum*. Quin potius locum ad Ephes. 4: *Quosdam Prophetas*, alii communiter intelligunt de iis qui proprie futurum prædicunt et præcognoscunt; Chrysostomus ibi, OEcumen., 1 Cor. 8, qui exemplum ponit in Agabo, Act. 11, et quatuor filiabus Philippi¹; Augustinus vero, epist. 58, utroque modo intelligi posse putat. In qua sententia sunt Ambrosius, Anselmus et D. Thomas, ad Eph. 4. Unde quod Matth. 11 dicit: *Lex et prophetæ usque ad Joannem*, etiam ad litteram intelligitur de prophetiis quæ pertinent ad mysterium Incarnationis, non de iis quæ ad morum directionem spectant, ut sentit D. Thomas 2. 2, q. 174, art. 6, ad 2. Itaque, licet hæc tertia acceptio frequentior sit in novo Testamento, tamen prima etiam reperitur in illo; sicut etiam e con-

¹ De hoc exemplo plures congerit Justin. Ephes. 4, v. 11.

tra, quamvis prima sit frequentior in veteri, aliquando tamen etiam tertia in usu est, ut Prov. 19: *Cum prophetia defecerit, dissipabitur populus*. Placet autem quibusdam, non quamcumque sacræ Scriptorum interpretationem (etiãsi spiritu divino fiat), prophetiam vocari a Paulo, sed illam specialiter quæ est de prophetiis rerum futurarum aliis reuelatarum; ita ut conueniens interpretatio alicujus prophetiæ, sive completæ, sive completæ, ad spiritum prophetiæ pertineat, et prophetia a Paulo vocetur; quæ videtur esse sententia Ambrosii (si ejus sunt Comment. in Paul.), et D. Thomæ in id 1 ad Cor. 11: *Omnis vir orans atque prophetans*, etc.; et est probabilior sententia.

6. *Quartus usus metaphoricus*. — Quarto, translatum est prophetiæ nomen, præcipue in veteri testamento ad significandum ministerium cantandi laudes et Prophetias in templo Domini, quomodo exponit Lyra id Paralip. 13, ubi David dicitur segregasse qui prophetarent in cytharis et psalteriis, quamvis Hebræi autement, cum ministri illi canerent instrumentis musicis, fieri super eos spiritum Domini, ut et prophetarent, sicut de Elisæo dicitur, 4 Regum 3. Hoc tamen non satis constat. Unde illam quartam acceptionem intelligit Cajetanus, cum 1 Reg. 12 legitur insillisse spiritum Domini in Saulem, et prophetasse, motum, videlicet fuisse a Spiritu Sancto, ut cum aliis canentibus divinas laudes jungeretur, et caneret. Et ita forte intelligendum est id, 1 Cor. 11 allatum: *Omnis vir orans aut prophetans*. Namque, ut Ambrosius et divus Thomas indicant, prophetare dicitur qui in ecclesia prophetiam recitat, et ædificat.

7. *Quintus usus magis metaphoricus*. — Quinto, adhuc magis metaphorice, quoniam qui prædicunt futura solent signis et miraculis ea confirmare, ipsa opera signorum (præcipue cum fiunt in confirmationem alicujus prophetiæ jam factæ, vel in ostensionem sanctitatis alicujus prophetæ) solent interdum dici prophetiæ. Ita D. Thomas, q. 171, art. 1, ad 1, qui hoc modo intelligit id Ecclesiast. 48, ubi de Elisæo dicitur: *Et mortuum prophetavit corpus ejus*. Unde additur: *In vita sua fecit monstra, et in morte mirabilia operatus est*, nam ad tactum corporis ejus mortui corpus aliud revixit, ut habetur 4 Reg. 13; sic etiam in Scriptura, in eodem sensu, Eccles. 49, dicitur, *ossa Josephi post mortem prophetasse*; nam licet in Scriptura non legantur

miracla per ossa Josephi facta, fortasse tamen fecerunt aliqua; vel certe quia Joseph prædixerat: *Deus visitabit vos; asportate ossa mea*, Genes. ult., quod completum est Exod. 13, dicuntur ossa prophetasse, quia præsentia sua declarabant, dum portabantur, verum fuisse prophetam.

8. *Sextus usus cum addito*. — Postremo, quia interdum quædam occulta Angeli lucis nobis ostendunt, vel etiam quia Angelus malus transfiguratur sese permittente Deo, et quædam abdita prædicat nunc falsa, nunc vera; ideo et prophetiæ nomen extendi etiam solet ad cognitionem et prædictionem, quæ in tali dæmonum locutione fundatur, ut notat Hieronymus in Ezech. 13, Jerem. 23, Oseæ 4; et colligitur ex Ezech. 14, Jerem. 2. Est tamen cum eodem Hieronymo advertendum, cum de tali genere prophetiæ sermo est in Scriptura, semper addi aliquam particulam diminuentem, quæ imperfectionem talis cognitionis ostendat; nam Oseæ 9 dicitur: *Propheta stultus, et insanus vir*; et Jerem. 23: *Visio cordis humani non de ore Domini*; et Ezech. 13, perhibentur hi, *prophetare de corde suo*; quare prophetia hæc non simpliciter, sed cum addito falsa prophetia est dicenda.

9. *Auctoris iudicium de prædictis acceptionibus*. — Aliud prophetia, aliud instinctus propheticus. — Ex quibus omnibus constat prophetiam in prima acceptione, esse illam quæ inter gratias gratis datas numeratur, et de qua hic disputamus. Ad quam revocari potest secunda acceptio; nam, ut ex dictis patet, est quasi pars et membrum primæ acceptionis. In tertia vero acceptione, si sumatur ut specialis gratia, ad interpretationem sermonis spectat. In quinta, od operationem virtutum. Quarta vero et sexta, extra præsentem sunt considerationem et materiam, quamvis ad Scripturas intelligendas conferant. Illud ultimo notandum ex D. Thoma, aliud esse prophetiam, aliud instinctum propheticum, qui solet etiam aliquando dici prophetia, licet, si de prophetia perfecta loquamur, illa proprie est donum supernaturale, et gratia gratis data. Ille vero instinctus propheticus, qui multiplex et varius esse potest, ad prophetiam revocatur. Quid vero sit et ad quid conferat, ex dicendis constabit. His positus de nomine prophetiæ, facile intelligitur quod sit materiale objectum et formale prophetiæ, de qua tractamus.

10. *Assertio prima*. — *Probat Scriptura*. — *Et ratione*. Dico ergo primo: objectum

formale prophetiæ cognitionis est divina auctoritas, aliquid revelans vel testificans. Ita D. Thomas 2. 2, q. 171, art. 3, ad 3. Et est conclusio de fide certa ex illo Luc. 1: *Locutus est (Deus) per os Sanctorum, qui a sæculo sunt prophetarum*, etc. Et Psal. 44: *Lingua mea calamus scribæ velociter scribentis*, id est, Spiritus Sancti juxta Sanctorum expositionem; et 2 Pet. 1: *Spiritu Sancto inspirati locuti sunt*, etc. Et ad Heb. 1: *Olim Deus loquens Patribus in prophetis*. Unde Eusebius, lib. 5 Demonstr. Evang., paulo post initium, in hoc putat differre veros a falsis prophetis, quod illorum cognitio, vel locutio Dei auctoritate nititur, horum vero minime. Quod etiam constat ex usu Scriptorum, nam omnes qui non Spiritu Sancto loquuntur, falsi prophetæ appelluntur, ut patet ex paulo ante dictis. Hinc etiam Cassiodor., in præfat. Psal., definit prophetiam esse *revelationem divinam, quæ adventus rerum immobili veritate præannuntiat*. Ratio vero communis est, quia cognitio prophetica est supernaturalis, certa et infallibilis. Unde necesse est ut in Deo nitatur. Quæ ratio in sequentibus magis exponetur; ubi etiam explicabimus qualis debeat esse hæc revelatio, et quo modo assensus prophetæ Dei auctoritate nitatur. Hæc enim intelligi non possunt, nisi simul exponamus et differentiam fidei a prophetia, et varios prophetiæ modos.

11. *Observatio pro assertione*. — Advertendum autem est in hac conclusione, licet interdum contingat dæmonem manifestare occulta quædam vera, quæ homo virtute sua nequit cognoscere, qualia sunt occulta solum propter loci distantiam, nihilominus illam non esse veram, et simpliciter prophetiam, sed falsam potius. Primo, quia illa cognitio ex suo genere non fundatur in veritate infallibili et lumine satis certo; unde non est supernaturalis, sed veluti quædam humana et materialis fides, quam quis præbet angelo sibi loquenti per phantasmatum, vel objectorum sensibilibus applicationem. Deinde, quamvis locutio illa interdum vera sit, quantum ad rem dictam, tamen formaliter semper includit mendacium, non solum quia semper fit a dæmone cum intentione fallendi; aliquando enim unum verum dicit, ut in multis decipiat, ut Chrysostomus ait, homil. 49 imperfect. ; Augustinus, lib. 2 Quæstion. Evang., quæst. 40; sed etiam et præcipue quia semper, id quod dicit, vult teneri tanquam certissimum, et divina auctoritate fir-

matum, in quo vehementer hominem decipit. Vide D. Thomam 2. 2, quæst. 172, art. 6. Unde e contrario advertendum est omnes reuelationes, quæ a sanctis angelis fiunt, propterea ad veram prophetiam pertinere, quia non loquuntur in persona propria; et quæ prænantiant non sua solum auctoritate confirmant, sed ut Dei ministri loquuntur; et qui reuelationem accipit, ei assentitur, ut divinam deest auctoritatem.

12. *Instantia contra proxime dicta tollitur*. — Dices: etiãsi bonus angelus sua auctoritate tantum loqueretur, infallibiliter verum esset quod dicit, quia non potest mentiri, cum beatus sit; ergo id erit satis ad objectum formale prophetiæ. Respondeo: si tota assensio nullo modo nitatur divina reuelatione, erit ex suo genere fallibilis, quia non constat certissime angelos sanctos ita esse beatos, ut non possint mentiri, nisi ex divina reuelatione, in quam ut in rationem formalem tota illa assensio ultimate resolvitur; præcipue quia beatus Angelus, quod mentiri non possit, ex participatione divinæ bonitatis et veritatis conspectæ vendicat.

13. *Assertio secunda*. — Dico secundo: objectum materiale prophetiæ proprie dictæ, est id omne quod sub divinam reuelationem cadere potest. Patet conclusio a simili, ex his quæ alias de fide diximus. Par enim est ratio de reuelatione fidei et prophetiæ; tum quia una restrictior non est quam altera; tum etiam quia de objecto omnis habitus et cognitionis verum habet, materiale debere adæquari formali. Dixi tamen prophetiæ proprie dictæ; quoniam hæc vera sunt, si de prophetia secundum rem ipsam loquamur; at si etymologiam vocis et frequentem ejus usum spectemus, materia ejus maxime sunt futura contingentia, ut D. Thomas, quæst. 171, a. 3 et 4, disputat ex Gregorio, hom. 1 in Ezech., Chrysostomo, præfat. secunda in Psalmos, circa medium; Euthym. super Joan., in principio; Beda, in præfat. ad Psal., tom. 8. Et hoc secundo limitatoque modo, vult D. Thomas usurpari prophetiam, prout numeratur inter *gratias gratis datas*, ac distinguitur a *discretionem spirituum*, id est, reuelatione cogitationum interiorum cordis, quæ sine dubio formaliter a prophetia non differt, sed ex parte tantum materiæ; unde obiter intelligitur, quod etiam supra diximus, non oportere omnes *gratias gratis datas* essentialiter distingui, sed satis esse si in ordine ad diversos effectus vel utilitates Ecclesiæ secernantur.

14. *Quæstiuicula subortæ satisfil.* — At cur etiam non numeratur inter gratias gratis datas prophetia aliqua, vel supernaturalis cognitio quæ pertineat ad supernaturalia mysteria, et alias materias? Respondeo, quia hæc raro admodum communicatur in novo testamento; Paulus autem numerat gratias quæ ad Ecclesiæ Christi utilitatem gratis et communiter dantur. Unde *sermo sapientiæ et scientiæ*, et *interpretatio sermonum*, deserviunt Ecclesiæ, non quidem ad revelandum nova mysteria, sed ad exponendum et docendum jam revelata. Ex quo etiam intelligitur quod, licet res infinite possint cadere sub cognitionem prophetiam, non tamen necesse sit omnes actu demonstrari, quandocumque alicui confertur prophetiæ donum, quia ex Dei voluntate limitari potest ad quædam, et non ad omnia, quod per se satis constat, et ex exemplo fidei quæ de finitis numero revelatis solum est, et communi phrasi Scripturæ affirmantis non omnia Dei prophetas nosse. Unde cum, Lucae septimo, pharisæus dicebat: *Hic si esset propheta, sciret utique quæ*, etc., non recte argumentabatur, ut interpretes quidam observant¹, quia non necessaria consequentia id sequitur, nisi forte interpretemur de propheta per antonomasiam, id est, de illo qui erat Messias.

15. *Obiectio contra assertionem.* — *Solutio.* — Obijcies contra conclusionem, ex ea sequi res, quæ naturaliter cognosci valent, posse esse materiam prophetiæ; possunt enim a Deo dicto modo revelari: consequens autem videtur contra D. Thomam 2. 2, quæst. 171, art. 3, ad 1, ubi constituit differentiam inter *sapientiam, scientiam, et prophetiam*, quod, scilicet, illæ priores versantur circa naturaliter cognoscibilia; hæc vero non item. Respondeo id de possibili concedendum esse, sicut ratio facta convincit, ac de fide concessimus; patetque etiam a simili, in scientia per se infusa animæ Christi. Imo de facto interdum id fieri sentit D. Thomas d. q. 174, a. 3, et q. 12 de Verit., a. 2, ubi plane confirmat ea quæ de objecto prophetiæ diximus. In eo vero loco, quæst. 171, solum vult ordinarie Deum non revelare prophetis nisi ea quæ abscondita sunt lumini naturali; indicat etiam aliam differentiam, quicquid per gratias *sermonis sapientiæ et scientiæ*, et *interpretationis sermonum* fit, posse alias fieri naturaliter, ac solum propter quemdam peculiarem modum pertinere ad

¹ Ita observant Toletanus et Maldon.

gratias gratis datas; qui tamen modus non variat actus substantiam, quia non pertinet ad objectum formale, sed ad quamdam perfectionem accidentalem, ut facilitatem, efficaciam, etc. Donum vero *prophetiæ* totum est supernaturale, ut ex dicendis patebit amplius.

SECTIO IV.

Quis et qualis sit actus prophetiæ?

1. *Assertio prima.* — *Probaturs prima pars assertionis.* — *Prob. 2 pars.* — Dico primo: actus prophetiæ est supernaturalis quædam cognitio in divina revelatione fundata, a qua locutio vel prædictio prophetica procedit. Conclusio est D. Thomæ 2. 2, quæst. 171, art. 1, et omnino certa. Circa quam est advertendum fuisse antiquam hæresim Montani¹, prophetas in extasi fuisse semper locutos, ita ut non intelligerent quæ loquerentur: sic refert Eusebius, 5 Histor., cap. 16 et 17. Unde ex Militiade et Apollonio contra hanc hæresim nonnulla adducit. Eandem impugnat Epiphanius, lib. 2, hæres. 48; et Hieronymus, in præfat. Isaïæ. Prima igitur pars conclusionis, scilicet, prophetiam consistere in cognitione, patet ex illo Isaïæ primo: *Visio Isaïæ quam vidit.* Similiter Ezech. 1, et Daniel. 4, dicitur Deum dedisse Danieli intellectum omnium visionum et somniorum; et cap. 10: *Intelligentia enim opus est in visione*; et propterea olim prophetæ dicebantur videntes 1 Reg. 9. Quod exponentes Hieronymus Osee 12, et Theophylact., Matth. 1, affirmant appellatos esse videntes, quia occulta videbant et nuntiabant, juxta id Psal. 50: *Incerta et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.* Et confirmatur², nam prophetæ in Scriptura dicuntur sapientes: *Sapientis autem cor* (inquit Ecclesiasticus, cap. 3) *intelligitur in sapientia*, ore scilicet proferendo. Stulti autem (ut de hæreticis dicitur 1 ad Timoth. 1) *nesciunt quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.* Ratio clara est, quia prophetiæ donum perficit hominem humano modo et perfecto; loqui autem sine intelligentia eorum quæ dicuntur, non pertinet ad perfectionem humanam, sed est potius amentium et somniantium, et aliquando usu rationis carentium. Secunda vero conclusionis pars, eam

¹ Legatur auctor, lib. 1 de Orat. mentali, c. 19.

² Vide supra, disput. 3, sect. 8, n. 13.

scilicet, cognitionem supernaturalem esse, probari potest, primo, ex dictis de objecto ejus in præcedenti sectione, et ex testimoniis Scripturæ paulo ante allatis¹, in quibus prophetia dicitur donum et gratia Spiritus Sancti; secundo, ex dictis a simili de cognitione fidei, quam supernaturalem esse late ostensum est; tertio, id clarius constabit ex dicendis.

2. *Notatur primo.* — *Notatur secundo.* — Sed advertendum non negari a nobis prophetas interdum in extasi, et alienatione a sensibus, recipere propheticas revelationes; nam potius hic est unus ex perfectioribus modis prophetiæ, ut Augustinus, lib. Quæstion. super Genes., quæst. 80, notat; et videri potest D. Thomas 2. 2, q. 173, art. 3; sed dicimus eos qui vere prophetæ sunt, etiamsi in extasi illuminentur, vere nihilominus intelligere quid sibi reveletur, alias non essent vere illuminati a Deo, sed tanquam instrumenta mortua se haberent. Secundo advertendum, fieri posse interdum ut verba prophetæ, aut visio illi demonstrata, plura mysteria contineat quam ipse intelligentia percipiat, ut quæst. illa, art. 4, D. Thomas notat, quia, cum prophetæ lingua et mens sint Spiritus Sancti instrumenta, quæ non adæquant virtutem principalis agentis, non est necesse omnia intelligi a prophetis, quæ Spiritus Sancti intendit; quamvis revera nemo dicendus sit verus et proprius propheta, nec donum prophetiæ recipere, nisi circa ea quæ intelligit; quia, ut dixi, in cæteris sunt ejus mens atque lingua quasi instrumenta mortua; ut si Deus irrationale animal faceret proferre verba quæ significarent futurum eventum, verba quidem prophetiam prædictionem continerent, illud tamen animal non esset propheta. Ex quo tertio advertendum est cum Augustino, lib. 2 ad Simplicianum, quæst. 1, et lib. 2 de Genes. ad litteram, cap. 17, aliquando efficere Deum, ut quis proferat verba contentia prophetiam quam ipse, qui proferat, non assequitur, sed alium sensum in illis verbis intelligit, ut de Caypha constat, Joannis 11; is tamen homo non est vere propheta, neque donum prophetiæ recipit, sed, ut D. Thomas ait, habet quemdam instinctum propheticum, vel potius directionem a Spiritu Sancto in sua locutione, qua fit ut ea proferat verba, et eo modo quo intentioni Spiritus Sancti deserviunt, ipso homine non intelligente. Idem autem simile esset, si Deus cogere-

¹ Vide supra, d. 6, sect. 5.

ret hominem proferre verba prophetica contra ejus voluntatem et intentionem; quomodo refert Joseph, lib. 4 Antiquitat., cap. 6. juxta Galeni versionem, adducens historiam de Balaam, qui, vocatus ad maledicendum populo Dei, coactus est illum benedicere: *Etiam ipse Balaam inquit: Potentior est Deus quam mea voluntas*; et paulo superius: *Putas quoties facta sunt aperienda, in nobis situm esse, quicquid dicamus aut taceamus, afflati divino spiritu; ipse voces, quales vult, profert, et oracula nobis nescientibus, neque cogitantibus.* Simile quippiam videre est suo modo, in eo qui divinam visionem recipit, cujus tamen significationem non intelligit, ut patet de Pharaone, Genes. 41; et de Nabuchodor., Danielis secundo; tales enim non sunt vere prophetæ, neque habent donum prophetiæ, quia hoc non in apprehensione sensibilibus signorum, sed potius in cognitione et supernaturali iudicio significatarum rerum consistit. Unde potius fuerunt prophetæ Joseph et Daniel, qui eorum regum somnia sunt interpretati, ut Augustinus inquit supra, et 12 Genes. ad litteram, c. 9.

3. *Assertio secunda de fide.* — Dico secundo: actus et cognitio prophetiæ certus est et infallibilis. Ita D. Thomas, citata q. 171, art. 6. Estque de fide, ac patet ex dictis de objecto formali; nam nititur divina revelatione, cui falsum non potest subesse, ut ex dictis supra etiam, disp. 3, constat. Unde D. Thomas, q. 174, art. 3, docet finem prophetiæ esse *manifestationem veritatis super hominem existentis*; et Irenæus, lib. 4, cap. 42, 43, 52, ubi hæc late confirmat, et inter alia ait, in cap. 43: *Prophetia priusquam habeat efficaciam, anigma est hominibus; cum autem evenerit quod prophetatum est, magnam vim habet ad confirmandum intellectum, et clare ostendit Deum esse præscium futurorum.* Confirmatur. Nam ad hanc certitudinem indicandam, sæpe in Scriptura prædictio prophetica de re futura, tanquam præterita narratur, ut late declarat Epiphanius, hæres. 79, et Augustinus, epist. 57, et concione in Psal. 3, et concione secunda in Psal. 103. Propter eandem etiam rationem utitur sæpe Scriptura eo dicendi modo: *Factum est hoc, ut adimpleretur quod dictum est per prophetam*, etc. Illa enim particula *ut*, non semper habet vim causalis notæ: non ideo enim semper fiunt quia prædicta sunt, sed potius, e contrario, quia facienda erant, ideo prædicta fuerunt, ut Epiphanius ait, hæres. 38. Indicat ergo particula illa, *ut*, vim neces-